

WOJEWODA LUBUSKI

Gorzów Wlkp., dnia 22 stycznia 2019 r.

PS-V.431.11.2018.JKed

Pani
Angelika Jaworska
Kierownik
Ośrodka Pomocy Społecznej
Zwierzyn

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 29 ust. 1 ustawy z dnia 11 lutego 2016r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (Dz. U. z 2016r. poz. 195 ze zm., Dz. U. z 2017r. poz. 1851 ze zm., Dz. U. z 2018r. poz. 2134), § 9 ust. 1 i § 33 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 30 maja 2018r. w sprawie szczegółowych warunków realizacji rządowego Programu „Dobry start” (Dz. U. poz. 1061) w związku z art. 3 ust. 2 i art. 28 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 23 stycznia 2009r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie (Dz. U. z 2015r., poz. 525 ze zm., Dz. U. z 2017r. poz. 2234 ze zm.) i art. 6 ust. 4 pkt 3 ustawy z dnia 15 lipca 2011r. o kontroli w administracji rządowej (Dz. U. Nr 185, poz. 1092) Lubuski Urząd Wojewódzki w Gorzowie Wlkp. w dniach 29.11.2018r. i 04.12.2018r. przeprowadził kontrolę problemową w Ośrodku Pomocy Społecznej w Zwierzynie w zakresie zasadności przyznawania świadczeń wychowawczych dla osób samotnie wychowujących dziecko, terminowości przyznawania i wypłacania świadczeń wychowawczych oraz zasadności przyznawania świadczenia Dobry start i prawidłowości sporządzania sprawozdawczości.

Kontrolą zostały objęte zagadnienia z zakresu zasadności przyznawania świadczeń wychowawczych za okres od 1 października 2017r. do 28 listopada 2018r. i świadczeń Dobry start za okres od 1 lipca 2018r. do 28 listopada 2018r.

Kontrolę przeprowadził zespół kontrolny w składzie:

- *Joanna Kędzior* – Inspektor wojewódzki w Wydziale Polityki Społecznej Lubuskiego Urzędu Wojewódzkiego w Gorzowie Wlkp., posiadająca upoważnienie Wojewody Lubuskiego nr 288-1/2018 z dnia 26 listopada 2018r. - przewodnicząca zespołu kontrolnego,
- *Wioletta Suska Antkowiak* – Inspektor wojewódzki w Wydziale Polityki Społecznej Lubuskiego Urzędu Wojewódzkiego w Gorzowie Wlkp., posiadający upoważnienie Wojewody Lubuskiego nr 288-2/2018 z dnia 26 listopada 2018r. - członek zespołu kontrolnego.

Przed przystąpieniem do kontroli zespół kontrolny złożył pisemne oświadczenia o braku okoliczności uzasadniających wyłączenie od udziału w niniejszej kontroli.

O terminie przeprowadzenia kontroli zawiadomiono jednostkę kontrolowaną pismem z dnia 23 listopada 2018r. (znak: PS-V.431.11.2018.JKed).

Jednostka kontrolowana realizowała zadania zleczone dot. przyznawania świadczeń wychowawczych i świadczeń Dobry start na podstawie:

- Uchwały Nr XLV/236/2014 Rady Gminy Zwierzyn z dnia 25 czerwca 2014r. w sprawie przyjęcia Statutu Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Zwierzynie – zmienionej; Uchwałą Nr III/16/2014 Rady Gminy Zwierzyn z dnia 29 grudnia 2014r. w sprawie zmiany statutu Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Zwierzynie, Uchwałą Nr V/40/2015 Rady Gminy Zwierzyn z dnia 25 lutego 2015r. w sprawie zmiany statutu Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Zwierzynie, Uchwałą Nr XLI/215/2018 Rady Gminy Zwierzyn z dnia 25 kwietnia 2018r. w sprawie zmiany statutu Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Zwierzynie oraz Uchwałą Nr XLII/222/2018 Rady Gminy Zwierzyn z dnia 30 maja 2018r. w sprawie zmiany statutu Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Zwierzynie;
- Zarządzenia Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Zwierzynie Nr 3/2016 z dnia 07 marca 2016r. w sprawie zmiany w Regulaminie Organizacyjnym Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Zwierzynie przyjętego dnia 8 kwietnia 2015r., Zarządzenia Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Zwierzynie Nr 3/2018 z dnia 01 czerwca 2018r. w sprawie zmiany w Regulaminie Organizacyjnym Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Zwierzynie przyjętego dnia 7 marca 2016r., Zarządzenia Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Zwierzynie Nr 9/2018 z dnia 22 października 2018r. w sprawie zmiany w Regulaminie Organizacyjnym Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Zwierzynie przyjętego dnia 1 czerwca 2018r.;
- Uchwały Nr WG.0050.8.2016 Rady Gminy Zwierzyn z dnia 7 marca 2016r. w sprawie wyznaczenia jednostki organizacyjnej właściwej do realizacji zadań z zakresu świadczenia wychowawczego;
- Upoważnienia z dnia 7 marca 2016r. Nr ROK.0052.1.2016 wydanego przez Wójta Gminy Zwierzyn dla Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Zwierzynie do prowadzenia postępowań oraz do wydawania decyzji administracyjnych w sprawach z zakresu świadczenia wychowawczego należących do właściwości gminy;
- Pełnomocnictwa nr USC.0052.11.2014 z 1 sierpnia 2014r. Wójta Gminy Zwierzyn w sprawie udzielenia Kierownikowi Ośrodka Pomocy Społecznej w Zwierzynie pełnomocnictwa do składania oświadczeń woli, zaciągania zobowiązań;
- Pełnomocnictwa nr USC.0052.18.2014 z dnia 13 października 2014r. Wójta Gminy Zwierzyn w sprawie udzielenia pełnomocnictwa kierownikowi Ośrodka Pomocy Społecznej w Zwierzynie do reprezentowania Gminy Zwierzyn w relacjach z organami administracji publicznej;
- Upoważnienia nr ROK.0052.7.2018 z dnia 7 czerwca 2018r. wydanego przez Wójta Gminy Zwierzyn dla Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Zwierzynie do pełnej realizacji programu „Dobry start” w tym do wydawania decyzji administracyjnych w przypadku odmowy przyznania świadczenia.

Nadzór nad prawidłową realizacją powyższych zadań w okresie objętym kontrolą sprawował Kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Zwierzynie, który posiadał upoważnienie z dnia 7 marca 2016r. Nr ROK.0052.1.2016, upoważnienie nr ROK.0052.7.2018 z dnia 7 czerwca 2018r. oraz pełnomocnictwo nr USC.0052.11.2014 z 1 sierpnia 2014r.

W toku kontroli ustalono, co następuje:

Zasadność przyznawania świadczeń wychowawczych dla osób samotnie wychowujących dziecko, terminowość przyznawania i wypłacania świadczeń wychowawczych oraz zasadność przyznawania świadczenia Dobry start i prawidłowość sporządzania sprawozdawczości - oceniono pozytywnie z uchybieniami.

Podczas czynności kontrolnych starano się ustalić, czy jednostka kontrolowana zgodnie z obowiązującymi przepisami przyznawała świadczenia wychowawcze osobom samotnie wychowującym dzieci oraz czy terminowo przyznawała i wypłacała świadczenia wychowawcze. Ponadto ustalano czy jednostka kontrolowana zgodnie z obowiązującymi przepisami przyznawała świadczenie Dobry start oraz czy prawidłowo sporządzała w tym zakresie sprawozdawczość. Oceny dokonano na podstawie mierników odnoszących się do kontrolowanego zagadnienia. Badając dokumentację źródłową rodzin, dla których w okresie objętym kontrolą zostało przyznane świadczenie wychowawcze i świadczenie Dobry start próbowano ustalić:

1. Czy osoba realizująca kontrolowane zadanie posiada stosowne upoważnienie?

Kryterium: legalność i rzetelność:

Miernik 1: *Czy osoba prowadząca postępowania w sprawie świadczeń wychowawczych oraz świadczeń Dobry start posiada stosowne upoważnienie?*

Zgodnie z art. 10 ust. 1 i 2 ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci postępowanie w sprawie świadczenia wychowawczego prowadzi organ właściwy, który może, w formie pisemnej, upoważnić swojego zastępcę, pracownika urzędu albo kierownika ośrodka pomocy społecznej lub innej jednostki organizacyjnej gminy, a także inną osobę na wniosek kierownika ośrodka pomocy społecznej lub innej jednostki organizacyjnej gminy do prowadzenia postępowań w sprawach, o których mowa w ust. 1, a także do wydawania w tych sprawach decyzji.

Ze sprawozdań rzeczowo – finansowych z wykonywania zadań z zakresu świadczeń wychowawczych za październik 2018r. wynika, że w GOPS w Zwierzynie realizacją ww. zadań zajmuje się jedna osoba, w tym jedna (w przeliczeniu na pełen etat) zatrudniona na umowę o pracę. W trakcie kontroli okazało się, że realizacją zadań z zakresu świadczeń wychowawczych zajmuje się dwóch pracowników Ośrodka. Z wyjaśnień Kierownika GOPS w Zwierzynie, złożonych w trakcie kontroli w jednostce 29 listopada 2018r. wynika, że realizacją zajmują się dwie osoby, a w ww. sprawozdaniu GOPS wykazuje 1 osobę, zaś ich wynagrodzenie w tytułu umowy o pracę w części finansowane jest w ramach zadania realizacja świadczeń wychowawczych. Kontrolującym przedstawiono upoważnienia pracowników nr ROK.0052.4.2016 z 15 kwietnia 2016r., nr ROK.0052.16.2018 z 18 października 2018r., i nr ROK.0052.5.2016 z 15 kwietnia 2016r. wydane przez Wójta Gminy Zwierzyn do przetwarzania danych osobowych w formie tradycyjnej i elektronicznej – zbioru „Empatia” w sprawach dotyczących weryfikacji osób w związku z obsługą i wypłatą świadczeń. Jak podaje Kierownik Ośrodka w wyjaśnieniu z 29 listopada 2018r.: „pracownicy nie posiadają upoważnień do prowadzenia postępowań w sprawach świadczeń wychowawczych”.

Zatem w badanym okresie pracownicy nie posiadali stosownych upoważnień Wójta Gminy Zwierzyn do prowadzenia postępowań w sprawach z zakresu świadczeń wychowawczych. Upoważnienie takie posiadał kierownik GOPS – do prowadzenia postępowań i do wydawania decyzji w sprawach świadczenia wychowawczego. Zatem 66,7% osób prowadzących postępowanie w sprawie świadczeń wychowawczych nie posiadało w okresie kontrolowanym upoważnienia, o którym mowa w art. 10 ust. 2 ustawy z dnia 11 lutego 2016r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci. W trakcie czynności kontrolnych w jednostce, organ właściwy udzielił upoważnień pracownikom do prowadzenia postępowań w zakresie świadczeń wychowawczych. Kierownik GOPS w Zwierzynie przedłożyła kontrolującym upoważnienia datowane 29 listopada 2018r. podpisane przez

Wójta Gminy Zwierzyn nr ROK.0052.20.2018, ROK.0052.21.2018 i ROK.052.22.2018 upoważniające pracowników Ośrodka Pomocy Społecznej w Zwierzynie do prowadzenia postępowań w sprawie świadczenia wychowawczego z wyłączeniem wydawania decyzji.

Zgodnie z § 8 ust. 1 i 3 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 30 maja 2018r. w sprawie szczegółowych warunków realizacji rządowego programu „Dobry start” – postępowanie prowadzi organ właściwy – wójt, burmistrz lub prezydent miasta. Może on w formie pisemnej, upoważnić swojego zastępcę, kierownika lub inną osobę z jednostki organizacyjnej gminy, do prowadzenia postępowań w sprawach, o których mowa w ust. 1 rozporządzenia, a także do wydawania w tych sprawach rozstrzygnięć oraz decyzji.

Z przedłożonego kontrolującym upoważnienia wynika, że w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Zwierzynie postępowania w sprawie świadczenia Dobry start prowadzi kierownik Ośrodka. Poproszono kierownika o złożenie stosownych wyjaśnień. Z wyjaśnienia kierownika OPS złożonego 29 listopada 2018r. wynika, że do dnia kontroli pracownicy nie posiadali upoważnień do prowadzenia postępowań w zakresie realizacji rządowego programu „Dobry start”, do wydawania rozstrzygnięć i przekazywania informacji o przyznaniu świadczeń. Kierownik OPS w Zwierzynie przedstawiła kontrolującemu w trakcie czynności w jednostce datowane 29 listopada 2018r. upoważnienia nr ROK.0052.18.2018, ROK.0052.17.2018 i ROK.0052.19.2018 podpisane przez Wójta Gminy Zwierzyn dla pracowników GOPS w Zwierzynie do prowadzenia postępowań w sprawie świadczenia dobry start z wyłączeniem decyzji.

Zatem do dnia kontroli w jednostce żaden z pracowników prowadzących postępowanie w sprawie świadczeń Dobry start, oprócz kierownika GOPS, nie posiadał upoważnienia, o którym mowa w § 8 ust. 1 i 3 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 30 maja 2018r. w sprawie szczegółowych warunków realizacji rządowego programu „Dobry start” (Dz. U. poz. 1061). Upoważnienia stosowne wydał organ właściwy pracownikom GOPS w Zwierzynie w trakcie prowadzenia czynności kontrolnych w jednostce.

2. Zasadność przyznawania świadczeń wychowawczych dla osób samotnie wychowujących dziecko.

Kryterium: legalność i rzetelność:

Miernik 1: *Czy jednostka kontrolowana przyznawała świadczenia wychowawcze osobom samotnie wychowującym dziecko zgodnie z obowiązującymi przepisami?*

Świadczenie wychowawcze przysługuje matce, ojcu, opiekunowi faktycznemu dziecka albo opiekunowi prawnemu dziecka. Świadczenie wychowawcze w kwocie 500 zł na dziecko przysługuje na dzieci, które nie ukończyły 18. roku życia. W myśl art. 5 ust. 2, 3 - 4 ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci w przypadku urodzenia dziecka albo ukończenia przez dziecko 18. roku życia kwotę świadczenia wychowawczego przysługującą za niepełny miesiąc ustala się, dzieląc kwotę tego świadczenia przez liczbę wszystkich dni kalendarzowych w tym miesiącu, a otrzymaną kwotę mnoży się przez liczbę dni kalendarzowych, za które to świadczenie przysługuje. Kwotę świadczenia wychowawczego przysługującą za niepełny miesiąc zaokrągla się do 10 groszy w górę. Świadczenie wychowawcze przysługuje na pierwsze dziecko osobom, o których mowa w art. 4 ust. 2 ustawy, jeżeli dochód rodziny w przeliczeniu na osobę nie przekracza kwoty 800,00 zł. Jeżeli członkiem rodziny jest dziecko niepełnosprawne, świadczenie wychowawcze przysługuje na pierwsze dziecko osobom, jeżeli dochód rodziny w przeliczeniu na osobę nie przekracza kwoty 1 200,00 zł.

W przypadku ustalania prawa do świadczenia wychowawczego na okres od 1 października 2018r. do 30 września 2019r., rokiem kalendarzowym, z którego dochody

stanowią podstawę ustalenia prawa do świadczenia wychowawczego, jest rok 2017. Prawo do świadczenia ustala się z uwzględnieniem określonych ustawą przepisów o utracie i uzyskaniu dochodu.

Zgodnie z art. 2 pkt 13 ww. ustawy osobą samotnie *wychowującą dziecko* jest panna, kawaler, wdowa, wdowiec, osoba pozostająca w separacji orzeczonej prawomocnym wyrokiem sądu, osoba rozwiedziona, chyba że *wychowuje* wspólnie co najmniej jedno *dziecko* z jego rodzicem.

Art. 8 ust. 2 cytowanej ustawy stanowi, iż świadczenie wychowawcze na dane dziecko nie przysługuje, jeżeli osobie samotnie wychowującej dziecko nie zostało ustalone, na rzecz tego dziecka od jego rodzica, świadczenie alimentacyjne na podstawie tytułu wykonawczego pochodzącego lub zatwierdzonego przez sąd, chyba że:

- 1) drugie z rodziców dziecka nie żyje;
- 2) ojciec dziecka jest nieznany;
- 3) powództwo o ustalenie świadczenia alimentacyjnego od drugiego z rodziców zostało oddalone;
- 4) sąd zobowiązał jedno z rodziców do ponoszenia całkowitych kosztów utrzymania dziecka i nie zobowiązał drugiego z rodziców do świadczenia alimentacyjnego na rzecz tego dziecka;
- 5) dziecko, zgodnie z orzeczeniem sądu, jest pod opieką naprzemienną obojga rodziców sprawowaną w porównywalnych i powtarzających się okresach.

Zgodnie z art. 19 ww. ustawy w przypadku złożenia nieprawidłowo wypełnionego wniosku, podmiot realizujący świadczenie wychowawcze wzywa pisemnie osobę ubiegającą się o świadczenie do poprawienia lub uzupełnienia wniosku w terminie 14 dni od dnia otrzymania wezwania. Niezastosowanie się do wezwania skutkuje pozostawieniem wniosku bez rozpatrzenia. W przypadku gdy osoba złoży wniosek bez wymaganych dokumentów, podmiot realizujący świadczenie wychowawcze przyjmuje wniosek i wyznacza termin nie krótszy niż 14 dni i nie dłuższy niż 30 dni na uzupełnienie brakujących dokumentów. Niezastosowanie się do wezwania skutkuje pozostawieniem wniosku bez rozpatrzenia.

W przypadku gdy przyczyną niedostarczenia wymaganego dokumentu przez osobę składającą wniosek jest brak wydania dokumentu przez właściwą instytucję w ustawowo określonym w odrębnych przepisach terminie, świadczenie wychowawcze przysługuje, począwszy od miesiąca, w którym wniosek został złożony.

W przypadku, gdy osoba samotnie wychowująca dziecko, której prawo do świadczenia wychowawczego w stosunku do danego dziecka uzależnione jest od ustalenia na rzecz tego dziecka od jego rodzica świadczenia alimentacyjnego na podstawie tytułu wykonawczego pochodzącego lub zatwierdzonego przez sąd, złoży wniosek o ustalenie prawa do świadczenia wychowawczego i nie dołączy do wniosku tego tytułu wykonawczego, podmiot realizujący świadczenie wychowawcze przyjmuje wniosek i, w zakresie ustalenia prawa do świadczenia wychowawczego w stosunku do tego dziecka, wyznacza termin 3 miesięcy na dostarczenie tytułu wykonawczego. W przypadku dostarczenia tytułu wykonawczego lub innych dokumentów poświadczających okoliczności, o których mowa w art. 8 ust. 2 pkt 1-5, w wyznaczonym terminie, świadczenie wychowawcze przysługuje od miesiąca złożenia wniosku, jeżeli spełnione są pozostałe warunki uprawniające do świadczenia. Niezastosowanie się do wezwania skutkuje pozostawieniem wniosku bez rozpatrzenia.

W przypadku gdy osoba samotnie wychowująca dziecko nie dostarczy, w terminie, o którym mowa w ust. 4, tytułu wykonawczego pochodzącego lub zatwierdzonego przez sąd, potwierdzającego ustalenie na rzecz dziecka od jego rodzica świadczenia alimentacyjnego, ponieważ sąd wydał postanowienie w przedmiocie odmowy udzielenia zabezpieczenia w sprawie o alimenty, bieg terminu, o którym mowa w ust. 4, ulega zawieszeniu

do dnia dostarczenia tytułu wykonawczego lub innych dokumentów poświadczających okoliczności, o których mowa w art. 8 ust. 2 pkt 1-5.

W przypadku, o którym mowa powyżej, świadczenie wychowawcze przysługuje:

- 1) od miesiąca złożenia wniosku, nie wcześniej niż od miesiąca, od którego rodzic został zobowiązany do zapłaty alimentów, jeżeli spełnione są pozostałe warunki uprawniające do świadczenia - w przypadku dostarczenia tytułu wykonawczego,
- 2) od miesiąca złożenia wniosku, jeżeli spełnione są pozostałe warunki uprawniające do świadczenia - w przypadku dostarczenia dokumentów poświadczających okoliczności, o których mowa w art. 8 ust. 2 pkt 1-5.

Z danych przekazanych w sprawozdaniu rzeczowo-finansowym z zakresu świadczenia wychowawczego za miesiąc październik 2018r. wynika, że w jednostce kontrolowanej w październiku 2018 r. 288 rodzin pobrało świadczenie wychowawcze, w tym 37 rodzin niepełnych. Najwięcej świadczeń wychowawczych wypłacono dla rodzin na jedno dziecko – 168 (58% ogólnej liczby rodzin pobierających świadczenie), na dwoje dzieci – 84 (29% rodzin), na troje – 29, na czworo - 2, na pięcioro – 3 i na sześcioro i więcej – 2. Rodziny wielodzietne pobierające świadczenie wychowawcze na troje i więcej dzieci stanowią 12,5% ogólnej liczby rodzin objętych Programem Rodzina 500+. Ogółem w październiku 2018 r. w gminie wypłacono 461 świadczeń wychowawczych w formie pieniężnej – na kwotę 230.500 zł. W gminie Zwierzyn nie wypłacono w październiku 2018 r. świadczeń wychowawczych w formie rzeczowej lub w formie opłacenia usług na kwotę. Stan należności z tytułu nienależnie pobranych świadczeń wychowawczych na ostatni dzień miesiąca października wyniósł 10.905 zł.

Liczba rodzin samotnie wychowujących dzieci w jednostce kontrolowanej na koniec października 2018 r. stanowiła ponad 12,9% ogółu rodzin pobierających świadczenie wychowawcze. Podczas kontroli analizie poddano losowo wybraną dokumentację 18 osób samotnie wychowujących dzieci (zgodnie z przyjętymi założeniami dotyczącymi doboru próby na kontrole w 2018r., co drugą teczkę z listy osób samotnie wychowujących dzieci), którym w październiku 2018r. wypłacono świadczenia wychowawcze. Łącznie osoby te pobierały świadczenie wychowawcze na 35 dzieci. Stwierdzono, iż zgodnie z art. 17 ust. 1 ww. ustawy Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Zwierzynie samodzielnie uzyskiwał i weryfikował od organów podatkowych, ministra właściwego do spraw finansów publicznych, organów emerytalno-rentowych oraz rejestrów publicznych, dane lub informacje niezbędne do ustalenia prawa do świadczenia wychowawczego. Ponadto we wszystkich skontrolowanych tezkach znajdowały się dokumenty:

- potwierdzające zasądzone alimenty, tj. wyroki sądowe (w przypadku 27 dzieci), ugoda sądowa (w 1 przypadku);
- potwierdzające, że drugi z rodziców dziecka nie żyje (w 4 przypadkach), ojciec dziecka jest nieznan (w 3 przypadkach).

W toku kontroli ustalono, iż w 16 przypadkach (spośród 18 rodzin skontrolowanych) przyznano świadczenie wychowawcze na pierwsze dziecko. Wszystkie skontrolowane decyzje przyznające świadczenie na pierwsze dziecko wydane były dla rodzin, które nie przekroczyły kryterium dochodowego. I tak, w 4 przypadkach dochód rodziny nie przekroczył 200 zł, w 8 rodzinach dochód nie przekroczył 400 zł, w 2 rodzinach dochód nie przekroczył 700 zł i w 2 rodzinach nie przekroczył 800zł. Spośród tych rodzin w żadnym przypadku członkiem rodziny nie było dziecko niepełnosprawne.

Skontrolowane decyzje wydano w oparciu o kompletne wnioski. Wnioski zawierały wszystkie wymagane załączniki, niezbędne do ustalenia prawa do świadczenia wychowawczego.

Zatem, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Zwierzynie, we wszystkich skontrolowanych przypadkach przyznał świadczenia wychowawcze osobom samotnie wychowującym dziecko zgodnie z obowiązującymi przepisami.

3. Terminowość przyznawania i wypłacania świadczeń wychowawczych.

Kryterium: legalność i rzetelność:

Miernik 1: *Liczba terminowo wydanych decyzji w stosunku do liczby decyzji skontrolowanych.*

Miernik 2: *Liczba terminowo wypłaconych świadczeń wychowawczych w stosunku do liczby decyzji skontrolowanych.*

Prawo do świadczenia wychowawczego ustalane jest na okres od dnia 1 października do dnia 30 września roku następnego. Prawo to ustala się, począwszy od miesiąca, w którym wpłynął wniosek z prawidłowo wypełnionymi dokumentami, do końca okresu, o którym mowa w ust. 1, nie wcześniej niż od dnia odpowiednio urodzenia się dziecka, objęcia dziecka opieką lub przysposobienia dziecka.

Jeżeli w okresie trzech miesięcy, licząc od dnia wydania orzeczenia o niepełnosprawności lub orzeczenia o stopniu niepełnosprawności, zostanie złożony wniosek o ustalenie prawa do świadczenia wychowawczego uzależnionego od niepełnosprawności, prawo to ustala się, począwszy od miesiąca, w którym złożono wniosek o ustalenie niepełnosprawności lub stopnia niepełnosprawności.

W przypadku gdy prawo do świadczenia wychowawczego uzależnione jest od niepełnosprawności dziecka, prawo do świadczenia wychowawczego ustala się na okres, o którym mowa w ust. 1, chyba że orzeczenie o niepełnosprawności lub orzeczenie o stopniu niepełnosprawności zostało wydane na czas określony. W tym przypadku prawo do świadczenia wychowawczego ustala się do ostatniego dnia miesiąca, w którym upływa termin ważności orzeczenia, nie dłużej jednak niż do końca okresu, o którym mowa w ust. 1.

W razie utraty dochodu prawo do świadczenia wychowawczego ustala się od pierwszego miesiąca następującego po miesiącu, w którym nastąpiła utrata dochodu, nie wcześniej jednak niż od miesiąca złożenia wniosku.

W przypadku przyznania świadczenia wychowawczego po uwzględnieniu utraty dochodu z tytułu zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej lub dochodu z pozarolniczej działalności gospodarczej, po upływie 3 miesięcy, licząc od dnia utraty dochodu, ustalone prawo do świadczenia wychowawczego weryfikuje się z uwzględnieniem art. 7 ust. 3a. Przepisy art. 20 ust. 1 stosuje się.

W przypadku gdy uzyskanie dochodu powoduje utratę prawa do świadczenia wychowawczego, świadczenie nie przysługuje od miesiąca następującego po pierwszym miesiącu od miesiąca, w którym nastąpiło uzyskanie dochodu.

Ponadto zgodnie z art. 19 ust. 1-3 ww. ustawy w przypadku złożenia nieprawidłowo wypełnionego wniosku, podmiot realizujący świadczenie wychowawcze wzywa pisemnie osobę ubiegającą się o świadczenie do poprawienia lub uzupełnienia wniosku w terminie 14 dni od dnia otrzymania wezwania. Niezastosowanie się do wezwania skutkuje pozostawieniem wniosku bez rozpatrzenia. W przypadku gdy osoba złoży wniosek bez wymaganych dokumentów, podmiot realizujący świadczenie wychowawcze przyjmuje wniosek i wyznacza termin nie krótszy niż 14 dni i nie dłuższy niż 30 dni na uzupełnienie brakujących dokumentów. Niezastosowanie się do wezwania skutkuje pozostawieniem wniosku bez rozpatrzenia. W przypadku gdy przyczyną niedostarczenia wymaganego dokumentu przez osobę składającą wniosek jest brak wydania dokumentu przez właściwą

instytucję w ustawowo określonym w odrębnych przepisach terminie, świadczenie wychowawcze przysługuje, począwszy od miesiąca, w którym wniosek został złożony.

Podczas kontroli analizie poddano losowo (co 10 teczka) wybraną dokumentację 27 rodzin (zgodnie z przyjętymi założeniami dotyczącymi doboru próby na kontrole w 2018r.), którym w październiku 2018r. wypłacono świadczenia wychowawcze. We wszystkich przypadkach decyzje były wydane w terminie, a świadczenia zostały wypłacone zgodnie z terminami wskazanymi ww. ustawie.

4. Zasadność i terminowość przyznawania świadczenia „Dobry start”

Świadczenie dobry start w kwocie 300 zł przysługuje rodzicom, opiekunom faktycznym, opiekunom prawnym oraz osobom uczącym się – raz w roku. Świadczenie dobry start przysługuje na dziecko do ukończenia:

- 1) 18. roku życia w roku, w którym kończy się dany rok szkolny;
- 2) 24. roku życia w roku, w którym kończy się dany rok szkolny – w przypadku dzieci legitymujących się orzeczeniem o umiarkowanym lub znacznym stopniu niepełnosprawności.

W przypadku, gdy dziecko w wieku od ukończenia 19. roku życia w roku, w którym kończy się dany rok szkolny nie legitymuje się orzeczeniem o umiarkowanym lub znacznym stopniu niepełnosprawności, świadczenie dobry start przysługuje również na to dziecko do ukończenia przez nie 20. roku życia w roku, w którym kończy się dany rok szkolny, jeżeli rozpoczęło naukę w danej szkole przed ukończeniem 18. roku życia.

W przypadku gdy dziecko, zgodnie z orzeczeniem sądu, jest pod opieką naprzemienną obydwójga rodziców rozwiedzionych, żyjących w separacji lub żyjących w rozłączeniu sprawowaną w porównywalnych i powtarzających się okresach, kwotę świadczenia dobry start ustala się każdemu z rodziców w wysokości połowy kwoty przysługującego świadczenia dobry start.

Świadczenie dobry start przysługuje w związku z rozpoczęciem roku szkolnego do ukończenia: przez dziecko lub osobę uczącą się do 20. roku życia; przez dziecko lub osobę uczącą się w roku, w którym kończy się dany rok szkolny; 24. roku życia w roku życia – w przypadku dzieci lub osób uczących się legitymujących się orzeczeniem o niepełnosprawności.

Zgodnie z § 6 ww. rozporządzenia świadczenie dobry start nie przysługuje:

- 1) jeżeli dziecko lub osoba ucząca się zostały umieszczone w domu pomocy społecznej, schronisku dla nieletnich, zakładzie poprawczym, areszcie śledczym, zakładzie karnym, szkole wojskowej lub innej szkole, jeżeli instytucje te zapewniają nieodpłatne pełne utrzymanie;
- 2) na dziecko z tytułu rozpoczęcia rocznego przygotowania przedszkolnego.

Ustalenie prawa do świadczenia dobry start oraz jego wypłata następują odpowiednio na wniosek matki, ojca, opiekuna faktycznego, opiekuna prawnego, albo osoby uczącej się. Wniosek składa się w urzędzie gminy lub miasta właściwym ze względu na miejsce zamieszkania osoby ubiegającej się o świadczenie dobry start.

Przyznanie świadczenia dobry start nie wymaga wydania decyzji. Odmowa przyznania świadczenia dobry start oraz rozstrzygnięcie w sprawie nienależnie pobranego świadczenia dobry start wymagają wydania decyzji.

Zgodnie z § 26 ww. rozporządzenia w przypadku nieprawidłowo wypełnionego wniosku podmiot realizujący świadczenie dobry start wzywa wnioskodawcę do poprawienia lub uzupełnienia w wniosku w terminie 14 dni od dnia otrzymania wezwania. Niezastosowanie się do wezwania skutkuje pozostawieniem wniosku bez rozpatrzenia. W przypadku gdy wnioskodawca złoży wniosek bez wymaganych dokumentów, w tym oświadczeń, podmiot

realizujący świadczenie dobry start przyjmuje wniosek i wyznacza termin nie krótszy niż 14 dni i nie dłuższy niż 30 dni na uzupełnienie brakujących dokumentów. Niezastosowanie się do wezwania skutkuje pozostawieniem wniosku bez rozpatrzenia.

W przypadku wystąpienia zmian mających wpływ na prawo do świadczenia dobry start osoba ubiegająca się o świadczenie dobry start jest obowiązana do niezwłocznego powiadomienia o tym organu właściwego wypłacającego to świadczenie. Osoby otrzymujące świadczenie dobry start, instytucje publiczne i organizacje pozarządowe są obowiązane do udzielania, na żądanie organu właściwego, wyjaśnień oraz informacji co do okoliczności mających wpływ na prawo do świadczenia dobry start.

Wnioski w sprawie ustalenia prawa do świadczenia dobry start są przyjmowane od dnia 1 sierpnia danego roku do dnia 30 listopada danego roku, a w przypadku wniosków składanych drogą elektroniczną – od dnia 1 lipca danego roku do dnia 30 listopada danego roku. Wnioski złożone po upływie tego terminu pozostawia się bez rozpatrzenia.

Jeżeli w okresie trzech miesięcy, licząc od dnia wydania orzeczenia o niepełnosprawności, zostanie złożony wniosek o ustalenie prawa do świadczenia dobry start, świadczenie przysługuje, jeżeli w ww. okresie toczyło się postępowanie o wydanie orzeczenia o niepełnosprawności.

Ustalenie prawa do świadczenia dobry start oraz wypłata przysługującego świadczenia następuje w terminie 2 miesięcy, licząc od dnia złożenia wniosku wraz z dokumentami, przy czym w przypadku wniosków o ustalenie prawa do świadczenia dobry start złożonych wraz z dokumentami w lipcu lub sierpniu ustalenie prawa do świadczenia dobry start oraz wypłata przysługującego świadczenia następuje nie później niż do dnia 30 września.

Zgodnie § 33 rozporządzenia realizacja programu dobry start przez gminę jest zadaniem z zakresu administracji rządowej. Świadczenie dobry start, w tym koszty jego obsługi, są finansowane w formie dotacji celowej z budżetu państwa. Koszt realizacji programu przez gminę wynosi 10 zł za jedno dziecko albo jedną osobę uczącą się, na które ustalane jest prawo do świadczenia dobry start. Na wynagrodzenia i inne środki dla osób realizujących zadania związane z realizacją programu, gmina przeznacza nie mniej niż 80% dotacji otrzymanej na koszty realizacji programu. Zwroty nienależnie pobranych świadczeń dobry start w trakcie danego roku budżetowego nie mają wpływu na wysokość kosztów realizacji programu dobry start.

Z danych przekazanych przez GOPS w Zwierzynie w sprawozdaniu DS.X.2.2018 do dnia 31 października 2018r. złożonych było 374 wnioski. Rozpatrzono na ten dzień prawie wszystkie złożone wnioski - 368. Jak wykazuje jednostka w ww. sprawozdaniu na 543 przyznane świadczenia Dobry start do 31 października 2018r. wypłacono 542 świadczeń łącznie na kwotę 162.600zł. Zestawiając te dane z informacją o planowanej przez gminę liczbie dzieci, na które przyznane będzie świadczenie Dobry start da to obraz stopnia realizacji Programu przez GOPS w Zwierzynie. Z danych ujętych w sprawozdaniu „Dobry Start - BUDŻET 2018” na 08 października 2018r. wynika, że wg szacunków gminy liczba dzieci, którym może być przyznane świadczenie wynosi 552. Łącznie gmina zaplanowała na wypłaty świadczeń 165.600 zł. Zatem OPS w Zwierzynie do 31 października 2018r. wypłacił świadczenie Dobry start dla prawie 98,2% dzieci i młodzieży w wieku 7-24 lata mieszkających na terenie gminy, którzy są w ocenie organu potencjalnymi beneficjentami świadczenia.

Podczas kontroli analizie poddano losowo wybraną dokumentację 17 osób, którym przyznano świadczenie Dobry start (zgodnie z przyjętymi założeniami dotyczącymi doboru próby na kontrole w 2018r.) - co czwartą teczkę z listy osób, którym na dzieci wypłacono we wrześniu 2018r. świadczenie. Stwierdzono, iż wszystkie skontrolowane przypadki Ośrodek rozpatrzył w pełni pozytywnie. 13 na 17 wniosków złożono w formie papierowej. W aktach spraw znajdują się wypełnione wnioski, a także Informacje o przyznaniu świadczenia Dobry

start. Informacje te podpisane są przez kierownika OPS w Zwierzynie, posiadającego upoważnienie Wójta Gminy Zwierzyn wydane zgodnie z § 8 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 30 maja 2018r. w sprawie szczegółowych warunków realizacji rządowego Programu „Dobry start” (Dz. U. poz. 1061). Upoważnienie kierownika uprawnia do pełnej realizacji programu Dobry start, a także do wydawania decyzji w przypadku odmowy przyznania świadczenia. Pozostali pracownicy do dnia kontroli nie posiadali upoważnień do realizacji świadczeń dobry start. Zostały im one nadane przez Wójta Gminy Zwierzyn z dniem 29 listopada 2018r.

W toku kontroli ustalono, iż w 13 przypadkach (spośród 17 rodzin skontrolowanych) przyznano świadczenie Dobry start na jedno dziecko, w 2 przypadkach na dwoje dzieci, w 1 przypadku na troje dzieci i w 1 przypadku na sześcioro w rodzinie. Łącznie przyznano świadczenie dla 26 dzieci, w tym dla uczniów szkoły podstawowej – 17, dotychczasowego gimnazjum - 3 dzieci, liceum ogólnokształcącego – 3, szkoły ponadgimnazjalnej – 1, technikum -1 i ponadpodstawowej 1. W żadnym ze skontrolowanych przypadków nie przyznano świadczenia dla osoby niepełnosprawnej. Świadczenia Dobry start, w kontrolowanych przypadkach, przyznano dla 2 dzieci w wieku 7 lat, i odpowiednio: dla 3 – w wieku 8 lat, 2 – w wieku 9 lat, 5 – w wieku 11 lat, 2 – w wieku 12 lat, 2 – w wieku 13 lat, 1 w wieku 14 lat, 2 - w wieku 15 lat, 4 – w wieku 17 lat, 2 – w wieku 18 lat i 1 – w wieku 19 lat.

Skontrolowane Informacje o przyznaniu świadczenia Dobry start wydano w oparciu o kompletnie wypełnione wnioski. Wnioski wpływały w sierpniu i we wrześniu 2018r. Rozpatrzenie wniosków następowało w terminie od 8 do 31 dni od dnia złożenia wniosku. Średni czas rozpatrywania wniosków skontrolowanych wyniósł 20 dni. W każdym z kontrolowanych przypadków, zgodnie z Informacją o przyznaniu świadczenia organ wyznaczył termin wypłaty do 25 września 2018r. i w tym terminie zrealizował wypłatę.

Zatem, Ośrodek Pomocy Społecznej w Zwierzynie, we wszystkich skontrolowanych przypadkach przyznał świadczenia Dobry start dla osób uprawnionych i rozpatrywał złożone wnioski w terminach określonych przepisami rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 30 maja 2018r. w sprawie szczegółowych warunków realizacji rządowego Programu „Dobry start”.

5. Prawdliwość sporządzania sprawozdawczości.

Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej nałożył na organy realizujące zadania wynikające z rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie szczegółowych warunków realizacji rządowego programu „Dobry start”, obowiązek sporządzania krótkookresowych, syntetycznych sprawozdań z bieżącej realizacji sprawozdań z realizacji programu.

Sprawozdania dotyczą:

- liczby złożonych wniosków ogółem, w tym liczbę wniosków w formie papierowej,
- liczby rozpatrzonych wniosków, w tym w pełni rozpatrzonych pozytywnie,
- liczby przyznanych świadczeń,
- liczby wypłaconych świadczeń, w tym w ramach sprawowania przez rodziców opieki naprzemiennej,
- poniesione z dotacji celowej z budżetu państwa wydatki na wypłatę świadczenia dobry start.

Od początku funkcjonowania programu „Dobry start” jednostki realizujące Program obowiązane były do przekazywania sprawozdań rzeczowo – finansowych za pośrednictwem Centralnej Aplikacji Statystycznej w terminach określonych przez MRPiPS.

Podczas kontroli analizie poddano sprawozdanie o symbolu DS.X.2.2018 zamieszczone w CAS z danymi sporządzanymi na dzień 31 października 2018r. z terminem przekazania dla

gmin do 5 listopada 2018r. Z historii zmian sprawozdania, wynika że GOPS w Zwierzynie przekazał przedmiotowe sprawozdanie za pośrednictwem CAS 5 listopada 2018r. o godz. 8:03. Dane przedstawione w sprawozdaniu przesłanym 5 listopada 2018r. w trakcie kontroli zostały poddane analizie w zestawieniu z przedłożonymi raportami – rejestrami złożonych wniosków o ustalenie prawa do świadczenia Dobry start, w tym złożonych elektronicznie, a także z raportem wniosków rozpatrzonych pozytywnie i listami wypłat. W sprawozdaniu jednostka kontrolowana podała, że do 31 października 2018r. złożono 374 wnioski, a liczba rozpatrzonych wniosków o ustalenie prawa do świadczenia dobry start wynosi 368 – co potwierdza raport- rejestr wniosków sporządzony na prośbę kontrolujących.

W toku kontroli analizie poddano także liczbę wniosków złożonych do 31 sierpnia 2018r. wykazanych w sprawozdaniu DS.VIII.4.2018 w relacji do liczby wniosków rozpatrzonych pozytywnie na dzień 31 października 2018r. W sprawozdaniu DS.VIII.4.2018 OPS podaje, że złożonych na dzień 31 sierpnia 2018r. było 355 wniosków. Liczbę tę potwierdza raport wniosków złożonych do 31 sierpnia 2018r. wygenerowany na prośbę kontrolujących 4 grudnia 2018r. Ze sprawozdania jednostki wynika, że do 31 sierpnia 2018r. złożono w gminie Zwierzyn 121 wniosków w formie elektronicznej. Dane te zostały skonfrontowane z raportem przedłożonym kontrolującym – wykaz zawarty w Raporcie potwierdza dane wykazane w sprawozdaniu DS.VIII.4.2018. Dodatkowo kontrolujący zbadali stopień rozpatrzenia wniosków złożonych do 31 sierpnia 2018r., które zgodnie z § 29 rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie szczegółowych warunków realizacji rządowego programu „Dobry start” powinny zostać rozpatrzone do 30 września 2018r. Sprawozdanie DS.IX.4.2018 sporządzane na 30 września 2018r. wykazuje, że w gminie Zwierzyn na 370 złożonych wniosków rozpatrzonych było 367. Zatem by zweryfikować stopień rozpatrzenia wniosków złożonych do 31 sierpnia 2018r. i rozpatrzonych do 30 września 2018r. kontrolujący poprosili o raport wniosków rozpatrzonych do 30 września 2018r. spośród wniosków złożonych do 31 sierpnia 2018r. Z przedłożonego kontrolującym przez kierownika OPS w Zwierzynie raportu wygenerowanego 4 grudnia 2018r. wynika, że wszystkie wnioski złożone do 31 sierpnia 2018r. zostały rozpatrzone zgodnie z terminem określonym przepisami cyt. wyżej rozporządzenia.

Liczbę wypłaconych świadczeń Dobry start (542) i kwotę poniesionych wydatków na wypłatę świadczeń (162.600 zł) na dzień 31 października 2018r. wykazane w sprawozdaniu DS.X.2.2018 kontrolujący zestawili z przedłożonymi przez OPS w Zwierzynie listami wypłat świadczeń Dobry start dokonanych w okresie od 1 lipca 2018r. do 21 października 2018r. Kontrolującym przedłożono 6 list wypłat świadczeń Dobry start wypłaconych do 31 października 2018r. opiewających łącznie na kwotę 162.600 zł.

Z powyższej analizy sprawozdań DS.VIII.4.2018, DS.IX.4.2018, DS.X.2.2018 sporządzanych w Centralnej Aplikacji Statystycznej odpowiednio na dzień 31 sierpnia, 30 września i 31 października 2018r. wynika, że jednostka kontrolowana rzetelnie, prawidłowo i terminowo sporządziła sprawozdania z realizacji programu Dobry start.

Za kryteria oceny posłużyły:

- legalność – w toku kontroli stwierdzono naruszenia przepisów prawa w zakresie przyznawania świadczeń wychowawczych i świadczeń Dobry start. Uchybienia dotyczą naruszenia w zakresie art. 10 ustawy z dnia 11 lutego 2016r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (Dz. U. z 2016r. poz. 195 ze zm., Dz. U. z 2017r. poz. 1851 ze zm., Dz. U. z 2018r. poz. 2134) oraz § 8 ust. 3 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 30 maja 2018r. w sprawie szczegółowych warunków realizacji rządowego Programu „Dobry start” (Dz. U. poz. 1061).

- rzetelność – na podstawie skontrolowanej dokumentacji stwierdzono, iż kontrolowane zadania były realizowane w sposób rzetelny. Świadczenia wychowawcze i świadczenia Dobry start przyznawane i wypłacane były zgodnie z obowiązującymi przepisami.

Na tym kontrolę zakończono i dokonano wpisu do książki kontroli pod poz. 13. Kontrolowane zadania oceniono *pozytywnie z uchybieniami*.

W toku kontroli wykazano następujące uchybienia:

Do dnia kontroli w jednostce żaden z pracowników prowadzących postępowanie w sprawie świadczeń Dobry start, oprócz kierownika GOPS, nie posiadał upoważnienia, o którym mowa w § 8 ust. 1 i 3 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 30 maja 2018r. w sprawie szczegółowych warunków realizacji rządowego programu „Dobry start” (Dz. U. poz. 1061). Ponadto do dnia kontroli osoby prowadzące postępowanie w sprawie świadczeń wychowawczych, z wyjątkiem kierownika GOPS w Zwierzynie, nie posiadały w okresie kontrolowanym upoważnienia, o którym mowa w art. 10 ust. 2 ustawy z dnia 11 lutego 2016r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (Dz. U. z 2016r. poz. 195 ze zm., Dz. U. z 2017r. poz. 1851 ze zm., Dz. U. z 2018r. poz. 2134).

Upoważnienia stosowne wydał Wójt gminy Zwierzyn pracownikom GOPS w trakcie prowadzenia czynności kontrolnych w jednostce z dniem 29 listopada 2018r. Mając na uwadze powyższe odstępuje się od wydania zaleceń pokontrolnych.

wz. WOJEWODY LUBUSKIEGO

Wojciech Perczak
Wicewojewoda Lubuski

Otrzymują: Wójt gminy Zwierzyn